

Título	LA POESIA, superdestresa per a l'educació integral
Autor/a	Antoni Artigues
Publicación/Institución	Magisteri Teatre Mag Poesia
Dirección Web	http://www.mallorcaweb.com/mag-teatre/escola/superdestresa.html

El nin, abans de saber llegir, pot aprendre molta poesia, pot aprendre dicció, recitació, ritme poètic, figures, etc., passivament, si li conten o li llegeixen contes, si li canten cançons, si li reciten poemes, si juga amb la mètrica i amb les imatges poètiques, etc. Això, en major o menor grau, el nin ho troba amb els pares, amb els programes infantils de la televisió, i també -sovint massa poc- a l'escola. L'escola, des del primer dia ha de proporcionar al nin molta poesia: poesia popular i poesia literària, poesia oral i poesia escrita, poesia escoltada i poesia dita per ells, poesia cantada, poesia visual...

J. BRUNER esmenta dues SUPERDESTRESES necessàries per a una educació integral durant tot el període d'escolarització: LES MATEMÀTIQUES I LA POESIA

Encara que moltes escoles treballen la poesia (en major o menor grau) en l'educació infantil (en què es dóna importància al llenguatge oral, i l'oralitat és bàsica en la poesia -d'aquí la importància de la mètrica de la sonoritat, en poesia). En canvi són poquíssimes les escoles en què l'educació poètica i elocutiva es continuï més enllà dels set anys. Aquesta reculada va associada a la minva del llenguatge oral per la quasi exclusivitat que adquireix la llengua escrita a partir d'aquesta edat. Cal que l'escola continuï donant importància a l'oralitat (activa i passiva): contar contes, cantar cançons, fer dramatització i teatre, recitar poemes durant tota l'escolarització.

Els primers magatzems que té la humanitat per conservar, incrementar i transmetre informació són orals. Entre aquests tenen gran importància els textos literaris orals (contes, teatre, poemes). El ritme de la poesia augmenta la capacitat de recordar-la. Aquesta memòria col.lectiva (acumulació de coneixements conjunts), amb els objectes, etc. que passen de generació a generació és el que anomenam cultura. (Uns segons magatzems culturals seran els textos escrits. I la informàtica comença a ésser considerada com un tercer tipus de magatzem, per la facilitat que suposa en la conservació, increment i transmissió del coneixement).

Junt a aquesta funció mnemotècnica de la poesia (major facilitat de recordar-la), hi ha la funció lírica, és a dir, la seva solidaritat amb el cant i amb la música: hi està associada la poesia antiga, i avui també la major part de la poesia popular (tant la tradicional, com la que es fa ara) és cantada (són les cançons de Lluís Llach, d'Els Pets, etc., etc.)

L'Escola Primària ha d'adoptar entre els seus continguts la poesia en totes les seves formes: oral, cantada, escrita...

La tècnica poètica, segons Jakobson, volta sobre dos eixos: LA RIMA (i EL RITME), i LA METÀFORA.

El nin, amb la literatura oral, quan arriba a l'escola ja ha treballat, més o menys, aquests eixos de la poesia: -- LA RIMA I EL RITME, amb cançons, jocs lingüístics, embarbussaments, dites, etcètera. -- LA METÀFORA amb les endevinalles, i també amb les cançons, jocs...

L'escola ha de garantir:

-- **AUDICIÓ I DICCIÓ DE TEXTOS POÈTICS** (orals, tradicionals, cantats, literaris...). El mestre ha de dur cada dia algun poema a classe i llegir-los; es farà una tria dels que més els agradin per després dir-los ells.

-- **EL TREBALL DELS GRANS AUTORS CATALANS**, també a fi que els al.lots els coneguin i els estimin.

-- **MEMORITZACIÓ DE POEMES**. Tenir poemes dins la memòria és una gran riquesa personal: et poden venir a la memòria a moments concrets, com un ajut (segur que tots ho heu viscut amb fragments de cançons que us han quedat). L'expressió catalana ho expressa molt bé, quan deim, per dir que sabem una cosa de memòria, que la saben "de cor"

-- **ELABORACIÓ DE POEMES** de tota casta (vers lliure, tankas, sonets, cal.ligrames, poemes visuals...)

També, i per ajudar el treball anterior, l'escola ha de **treballar explícitament la construcció poètica**:

-- Identificació i ús dels elements formals del text poètic: vers, estrofa, rima, ritme: accentuació.

-- Identificació i ús dels elements lingüístics: adjectivació, comparació metàfores, imatges i figures.

-- Identificació i ús dels elements paralingüístics: entonació, pauses, gest...

Una manera d'assegurar que cada any es treballi la poesia a l'escola i que es treballi a tots els cursos i com a cosa d'escola és TREBALLAR UN POETA CADA ANY. Cal que un o uns mestres ho agafin pel seu compte, amb alguna reducció horària.

Una tasca bàsica és la LECTURA, MEMORITZACIÓ i RECITACIÓ DE POEMES d'aquest autor per part dels al.lots. Prèviament es poden haver treballat aquests poemes de distintes maneres segons l'edat: il.lustrant-los, observant-ne la mètrica i les metàfores i figures.

Una altra tasca que no es pot descurar és la CONFECIÓ DE POEMES. Es pot partir de la temàtica (o del títol), o de la mètrica d'un dels poemes treballats. Hi ha el perill de només imitar el tema o la mètrica i no d'intentar amarar-se de la sensibilitat poètica: aquest perill desapareix si aquest treball no és esporàdic sinó habitual.

Sens dubte, per treballar poesia a l'escola cal anar més enllà de caixes vermelles amb mil instruccions rebudes d'inspeccions i conselleries, més enllà d'estudiar els rius i torrents de l'"autonomia balear" amb punts i comes, més enllà d'acolorir dibuixos de violins a l'hora de música... Treballar poesia a l'escola és una feina de cada dia, que no es pot fer si hom només està pendent de les fitxes del llibre de text (a l'institut escola de la Generalitat de Catalunya el temps de la república els al.lots hi anaven només amb un quadern i un llapis; allà hi trobaven molts llibres de consulta, però no llibres de text). Per exercitar la memòria,

és molt millor un poema, que admet una lectura plural, canviant a cada rellegida, que no les províncies o les autonomies d'Espanya (avui hi ha massa coses dolentes a l'escola ben iguals que l'escola el temps de la dictadura franquista).